

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश

प्रदेश र स्थानीय तह तर्फ आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, जनरल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका नवौँ तहको खुला, अन्तर तह प्रतियोगिता र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

यस पाठ्यक्रमलाई दुई भागमा विभाजन गरिएको छ :

भाग १- लिखित परीक्षा

भाग २- अन्तर्वार्ता

पूर्णाङ्क: २००

पूर्णाङ्क: ३०

परीक्षा योजना (Examination Scheme)

पत्र	विषय	खण्ड	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न सङ्ख्या	अङ्क भार	समय	पूर्णाङ्क	उत्तीर्णाङ्क
प्रथम	प्रशासन र व्यवस्थापन र सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	क) प्रशासन र व्यवस्थापन	छोटो उत्तर	१०	१० प्रश्न × ५ अङ्क = ५० अङ्क	१.५ घण्टा	५०	४०
		ख) सेवा सम्बन्धी सामान्य विषय	लामो उत्तर	५	५ प्रश्न × १० अङ्क = ५० अङ्क	१.५ घण्टा	५०	
द्वितीय	सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय		विश्लेषणात्मक समीक्षा	४	४ प्रश्न × १५ अङ्क = ६० अङ्क	३ घण्टा	१००	४०
			विश्लेषणात्मक र समाधानमूलक उत्तर	२	२ प्रश्न × २० अङ्क = ४० अङ्क			

द्रष्टव्यः

- यस पाठ्यक्रम अनुसार दुई पत्रको लिखित परीक्षा लिइनेछ ।
- माथि उल्लिखित सबै सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहहरूको पाठ्यक्रमको प्रथमपत्र खण्ड (क) को विषयवस्तु एउटै हुनेछ, तर प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीयपत्र सेवा, समूह सम्बन्धी पाठ्यक्रम समूह अनुरूप फरक फरक हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) का लिखित परीक्षा सेवागत रूपमा अर्थात् एउटा सेवा अन्तर्गतका समूह/उपसमूहका लागि संयुक्त रूपमा एउटै प्रश्नपत्रबाट एकैदिन वा छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट छुट्टाछुट्टै दिन पनि हुन सक्न छ भन प्रथमपत्र खण्ड (ख) का परीक्षा समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ । यसैगरी द्वितीय पत्रका परीक्षा पनि समूह/उपसमूह अनुसार एकैदिन वा अलग अलग दिन छुट्टाछुट्टै प्रश्नपत्रबाट हुनेछ ।
- प्रथमपत्र खण्ड (क) का लागि एउटा मात्र उत्तरपुस्तिका हुनेछ भने प्रथमपत्र खण्ड (ख) र द्वितीय पत्रको प्रत्येक प्रश्नका लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् ।
- लिखित परीक्षाको माध्यम भाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुन सक्नेछ ।
- यथासम्भव प्रश्नहरू नेपाल र बागमती प्रदेशको सन्दर्भमा सोधिने छन् ।
- समस्या समाधानको उत्तर आवश्यकता अनुसार निम्नानुसार चार भागमा विभाजन गरी प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ ।
क) पहिलो भागमा समस्याको पहिचान ।
ख) दोस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि मौजूदा सरकारी नीति र कार्यक्रम ।
ग) तेस्रो भागमा समस्या समाधानको लागि सुझाव ।
घ) चौथो भागमा सुझाव कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्याङ्कन गर्ने ठोस तरिका ।
- यस पाठ्यक्रममा जेसुकै लेखिएका भएता पनि पाठ्यक्रममा परेका ऐन, नियमहरू परीक्षाका मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाइएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- प्रथम चरणका लिखित परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणका अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागु मिति:

प्रदेश र स्थानीय तह तर्फ आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, जनरल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका नवौं तहको खुला, अन्तर तह प्रतियोगिता र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथमपत्र: खण्ड (क) प्रशासन र व्यवस्थापन

अङ्क — ५०

१. राज्य र सरकार
  - १.१ व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध
  - १.२ सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
  - १.३ विद्यमान नेपालको संविधान
२. सार्वजनिक प्रशासन
  - २.१ सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणा
  - २.२ कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरू
  - २.३ आर्थिक प्रशासन- बजेट तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन
३. व्यवस्थापन
  - ३.१ व्यवस्थापनको अवधारणा
  - ३.२ व्यवस्थापनमा नेतृत्व, उत्प्रेरणा, नियन्त्रण र समन्वयको महत्व
  - ३.३ व्यवस्थापन सूचना प्रणाली
४. विकासका आयामहरू
  - ४.१ विकास प्रशासनका अवधारणा
  - ४.२ विकासमा जनसहभागिता
  - ४.३ आवधिक योजना/बागमती प्रदेशको आवधिक योजना
  - ४.४ दिगो विकास
  - ४.५ विकेन्द्रीकरण
  - ४.६ गरीबी निवारण
  - ४.७ सुशासन
  - ४.८ विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका
  - ४.९ जनसंख्या र बसाईसराई
५. लोकतन्त्र र मानव अधिकार
  - ५.१ लोकतन्त्र र समावेशीकरण
  - ५.२ कानुनी राज्य
  - ५.३ मानव अधिकार
  - ५.४ लैंगिक सवाल (Gender Issues)
  - ५.५ आरक्षण र सकारात्मक विभेद
  - ५.६ प्रतिनिधित्वको सिद्धान्त र समानुपातिक प्रतिनिधित्व
६. नेपाली समाज र यसको बनोट
  - ६.१ नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरूको सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक अवस्था र रहनसहन
  - ६.२ आदिवासी, जनजाती, मधेसी, दलित, अपाङ्ग र महिलाहरूको वर्तमान अवस्था, उत्थानका प्रयासहरू, समस्या, समाधान र सम्भावनाहरू

.....

प्रदेश र स्थानीय तह तर्फ आर्थिक योजना तथा तथ्याङ्क, इन्जिनियरिङ्ग (सिभिल समूह, जनरल उपसमूह), कृषि, वन, विविध र शिक्षा सेवाका सबै समूह/उपसमूहका नवौं तहको खुला, अन्तर तह प्रतियोगिता र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक परीक्षाको पाठ्यक्रम

प्रथम पत्र खण्ड- (ख) सेवा समूह सम्बन्धी सामान्य विषय

अङ्क — ५०

१. प्रशासन तथा आर्थिक प्रशासन सम्बन्धी
  - १.१ निजामती सेवा ऐन, २०४९ र निजामती सेवा नियमावली, २०५०
  - १.२ नेपाल इन्जिनियरिङ्ग सेवा (गठन, समूह तथा श्रेणी विभाजन र नियुक्ति सम्बन्धी) नियमहरू, २०५१
  - १.३ आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व ऐन, २०७६ र आर्थिक कार्यविधि तथा वित्तिय उत्तरदायित्व नियमावली, २०७७
  - १.४ विदेशी लगानी तथा प्रविधि हस्तान्तरण ऐन, २०७५
  - १.५ विकास समिति ऐन, २०१३
  - १.६ जग्गा प्राप्ति ऐन, २०३४
  - १.७ अन्तर्राष्ट्रिय विकास सहायता परिचालन नीति, २०७६
२. वातावरण सम्बन्धी
  - २.१ वातावरण संरक्षण ऐन, २०७६ तथा वातावरण संरक्षण नियमावली, २०७७
  - २.२ खानेपानी तथा सरसफाइ नीति, २०७१
३. स्थानीय सरकार र विकेन्द्रीकरण सम्बन्धी
  - ३.१ स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०७४
  - ३.२ स्थानीय पूर्वाधार विकास नीति, २०६१
  - ३.३ नगर विकास समिति ऐन, २०४५
४. इन्जिनियरिङ्ग सम्बन्धी
  - ४.१ नेपाल इन्जिनियरिङ्ग परिषद ऐन, २०५५
  - ४.२ जलश्रोत ऐन, २०४९ र जलश्रोत नियमावली, २०५०
  - ४.३ सवारी तथा यातायात व्यवस्था ऐन, २०४९
  - ४.४ सार्वजनिक सडक ऐन, २०३१
  - ४.५ भवन ऐन, २०५५
  - ४.६ संयुक्त आवासका स्वामित्व सम्बन्धी ऐन, २०५४
  - ४.७ खानेपानी नियमावली, २०५५
  - ४.८ सिंचाइ नियमावली, २०५६
  - ४.९ खानेपानी तथा सरसफाइ सम्बन्धी दीर्घकालीन अवधारणा
  - ४.१० सिंचाइ नीति, २०७०
  - ४.११ खानेपानी आपूर्ति सम्बन्धी राष्ट्रिय नीति तथा कायनीति
  - ४.१२ Nepal Road Standard, 2070
  - ४.१३ Nepal feeder Road standard, 1997
  - ४.१४ Standard specification for Road & Bridge works, 2058
  - ४.१५ National transport policy
  - ४.१६ Approach for the Development of Agricultural and Rural Roads
  - ४.१७ भवन भवन निर्माण संहिता, २०६०
  - ४.१८ निर्माण ल्यकक, भवन निर्माण निर्देशिका
  - ४.१९ राष्ट्रिय आवास नीति — २०६८
  - ४.२० Prospects & challenges of local infrastructure development through User's Group
५. विविध
  - ५.१ दिगो विकास लक्ष्य [Sustainable Development Goal (खाने पानी, सिंचाइ, सडक)]

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
प्रदेश र स्थानीय तह तर्फ इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, जनरल उपसमूह, नवौँ तहको खुला,
अन्तर तह प्रतियोगिता र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाको पाठ्यक्रम

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी प्राविधिक विषय

पूर्णाङ्क:- १००

1. Building

- 1.1 Local and Modern building construction material in Nepal
- 1.2 Present status of govt. office building in Nepal and the need for standardization
- 1.3 Prospects and challenges for maintenance and rehabilitation of govt. building
- 1.4 Efforts in developing indigenous technology in building design and construction
- 1.5 Housing scenario in Nepal, opportunities and constraints
- 1.6 Private and public Partnership in housing
- 1.7 Role of Private sector in housing development
- 1.8 Prospects and challenges in housing construction as an industry and cost control strategies
- 1.9 Housing finance and legislation
- 1.10 National shelter policy and strategies in current plan

2. Transportation and Trail Bridges

- 2.1 Transport sector policies and strategies in current plan
- 2.2 Institutional background of the road transport sector
- 2.3 Concept and significance of highway planning and linkages with international standard.
- 2.4 Classification of Strategic & Rural Roads
- 2.5 Methods of construction technology
- 2.6 Contract Management
- 2.7 Private sector involvement
- 2.8 Labour intensive and capital intensive methods of road construction
- 2.9 Quality control and assurances
- 2.10 Maintenance management and challenges
- 2.11 Institutional Strengthening
- 2.12 Concept of roadside drainage and its management
- 2.13 Prevention of erosion in road corridor
- 2.14 Bio- engineering application
- 2.15 Policies and strategies in current plan regarding Trail Bridge
- 2.16 Local level and central level planning of Suspension and suspended bridge
- 2.17 Design standard of Suspension and suspended bridge
- 2.18 Quality control and monitoring of suspension and suspended bridges
- 2.19 Maintenance of Trail Bridges
- 2.20 District Transport Master Plans for planning and management of Rural roads, Tracks and trails
- 2.21 Labour based, Environment friendly and Participatory (LEP) Approach for rural road development
- 2.22 Basic design concepts of rural roads
- 2.23 Role of social mobilization in rural road development
- 2.24 Generations of maintenance fund & maintenance of rural roads in context of decentralization
- 2.25 Agricultural roads
- 2.26 Low-cost road construction
- 2.27 Integrated Rural Accessibility Planning
- 2.28 Transport-plus approach in rural road development

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
प्रदेश र स्थानीय तह तर्फ इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, जनरल उपसमूह, नवौँ तहको खुला,
अन्तर तह प्रतियोगिता र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाको पाठ्यक्रम

3. Water supply and sanitation.

- 3.1 Present Status of water supply and sanitation in Nepal
- 3.2 National Policies in water and sanitation in current plan
- 3.3 Current issues and problems of water supply and sanitation sector
- 3.4 National standard of rural and urban water supply
- 3.5 Rural and community based water supply system
- 3.6 Water Supply sources and their management
- 3.7 Water quality, water demand & supply, source protection
- 3.8 Intakes, Pipeline design, design of transmission and distribution system, reservoir design.
- 3.9 Pipe materials and jointing
- 3.10 Operation and maintenance of water supply systems
- 3.11 Legal and management aspects of water supply facilities
- 3.12 Financial aspects-system cost recovery, tariff structure, affordability
- 3.13 Education and training
- 3.14 Environmental Health engineering- epidemiology, pathogens (Bacteria, Virus, Helminthes, Protozoa), infection transmission routes, water related, excreta related, refuse related, housing related infection, on site sanitation system (pit latrine, VIP latrine, eco-san, pour flush, septic tank etc) off side sanitation system (waste stabilization pond, aerated lagoon, oxidation ditch, constructed wetland etc.)
- 3.15 Issues and problems of solid waste management in urban centers and townships

4. Irrigation and drainages

- 4.1 Status of irrigation development in Nepal
- 4.2 National policies and strategies in irrigation sector in current plan
- 4.3 Integrated water resources management
- 4.4 General irrigation system planning
- 4.5 Participatory approach in irrigation system management
- 4.6 Operation and maintenance of irrigation systems
- 4.7 Institutional aspects of irrigation system management
- 4.8 Preventive and remedial measures of water logging
- 4.9 Flood control and its necessity and control methods
- 4.10 Surface, subsurface, sprinkler and drip methods of irrigation, their suitability and problems of sprinklers
- 4.11 River training works
- 4.12 Farming system in Nepal
- 4.13 Specific considerations in design, O and M and management of hill irrigation systems in Nepal
- 4.14 Land drainage for agriculture, Excess water and relation to drainage, drainage methods
- 4.15 Management of Farmers managed irrigation system

5. Environmental impact assessment.

- 5.1 Concept of environmental assessment, IEE (Initial environmental examination) and EIA (Environmental impact assessment), role of EIA, EIA principles, types of impacts
- 5.2 Screening, scooping, initial impact identification, TOR preparation, EIA report writing

प्रदेश लोक सेवा आयोग, बागमती प्रदेश
प्रदेश र स्थानीय तह तर्फ इन्जिनियरिङ्ग सेवा, सिभिल समूह, जनरल उपसमूह, नवौँ तहको खुला,
अन्तर तह प्रतियोगिता र आन्तरिक अन्तर सेवा प्रतियोगितात्मक लिखित
परीक्षाको पाठ्यक्रम

- 5.3 Management of IEE/EIA process: public participation, EIA review, mitigation measures, monitoring and Environmental Management Plan
- 5.4 Environmental auditing
